

Chương III

THƯƠNG MẠI QUỐC TẾ

Chương III

NỘI DUNG CHÍNH

1. Vai trò của TMQT đối với phát triển KT
2. Các nguyên tắc cơ bản trong TMQT
3. Chính sách thương mại quốc tế
4. Các biện pháp thực hiện trong TMQT

Chương III

1. VAI TRÒ CỦA TMQT ĐỐI VỚI PHÁT TRIỂN KT

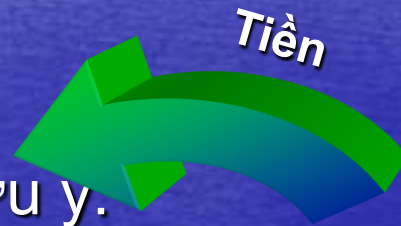
1.1. Khái niệm TMQT và các phương thức giao dịch

a. Khái niệm

- Khái niệm

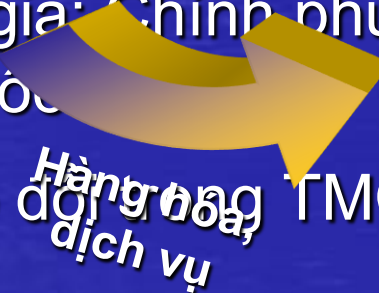
- Những điểm cần lưu ý.

- + Hoạt động TMQT diễn ra trên thị trường thế giới
- + Chủ thể tham gia: Chính phủ, các công ty quốc gia, các công ty quốc tế
- + Đối tượng trao đổi hàng hóa, dịch vụ

Tiền

Người
mua

Hàng hóa,
dịch vụ

Chương III (tiếp)

b. Các phương thức giao dịch trong TMQT

- Đối với hàng hóa

- + Giao dịch TM thông thường
- + Giao dịch qua trung gian
- + Buôn bán đối lưu
- + Đấu giá quốc tế và đấu thầu quốc tế
- + Giao dịch tại sở giao dịch hàng hóa
- + Giao dịch tại hội chợ, triển lãm
- + Tái xuất khẩu

Chương III (tiếp)

- Đối với dịch vụ

- + Cung cấp dịch vụ thông qua sự di chuyển của dịch vụ qua biên giới
- + Tiêu dùng dịch vụ ở nước ngoài
- + Hiện diện thương mại
- + Hiện diện tự nhiên nhân

Chương III (tiếp)

1.2. Vai trò của TMQT

- Mở rộng khả năng sản xuất và tiêu dùng của một nước
- Thúc đẩy phát triển kinh tế quốc gia

Chương III (tiếp)

1.3. Những đặc điểm phát triển TMQT hiện nay

- TMQT phát triển với quy mô lớn, tốc độ nhanh
- Các hình thức thương mại đa dạng
- Tất cả các nước đều tham gia TMQT, song tập trung chủ yếu vào các nước công nghiệp phát triển
- Nhiều trung tâm TMQT đã và đang hình thành

Chương III (tiếp)

2. CÁC NGUYÊN TẮC CƠ BẢN TRONG TMQT

2.1. Nguyên tắc tương hỗ

- Khái niệm
- Mục đích áp dụng: nhằm thực hiện không phân biệt đối xử.

Chú ý: hiện nay nguyên tắc này được coi như là thông lệ trong thương mại quốc tế

Chương III (tiếp)

2.2. Nguyên tắc tối huệ quốc (MFN)

- Khái niệm
- Mục đích áp dụng:
Thực hiện không phân biệt đối xử
- Nội dung:
Đối với hàng hoá, đối với dịch vụ và chủ thể
- Cơ sở áp dụng:
Chính phủ kí kết hiệp thương mại
- Phương thức áp dụng

Chương III (tiếp)

* *Chế độ thuế quan ưu đãi phổ cập - GSP*

- Khái niệm
- Nội dung
- Đặc điểm
- Điều kiện để hàng hóa được hưởng GSP:

Có 3 điều kiện đối với hàng hoá của các nước đang phát triển nếu muốn được hưởng chế độ GSP

Chương III (tiếp)

2.3. Nguyên tắc đãi ngộ quốc gia (NT)

- Khái niệm
- Mục đích áp dụng
- Nội dung: Có 3 nội dung
- Cơ sở áp dụng:

Chính phủ kí kết hiệp định thương mại

- Ngoại lệ của NT:
 - + Ngoại lệ dành cho chủ thể nước ngoài
 - + Ngoại lệ dành cho chủ thể trong nước

Chương III (tiếp)

2.4. Nguyên tắc minh bạch các chính sách, luật pháp liên quan đến thương mại

- Khái niệm
- Mục đích áp dụng
- Nội dung
- Cơ sở áp dụng:

Chính phủ kí kết hiệp thương mại

- Ngoại lệ: trong khuôn khổ WTO, tuân thủ các quy định của WTO về bảo vệ thông tin mật.

Chương III (tiếp)

3. CHÍNH SÁCH THƯƠNG MẠI QUỐC TẾ

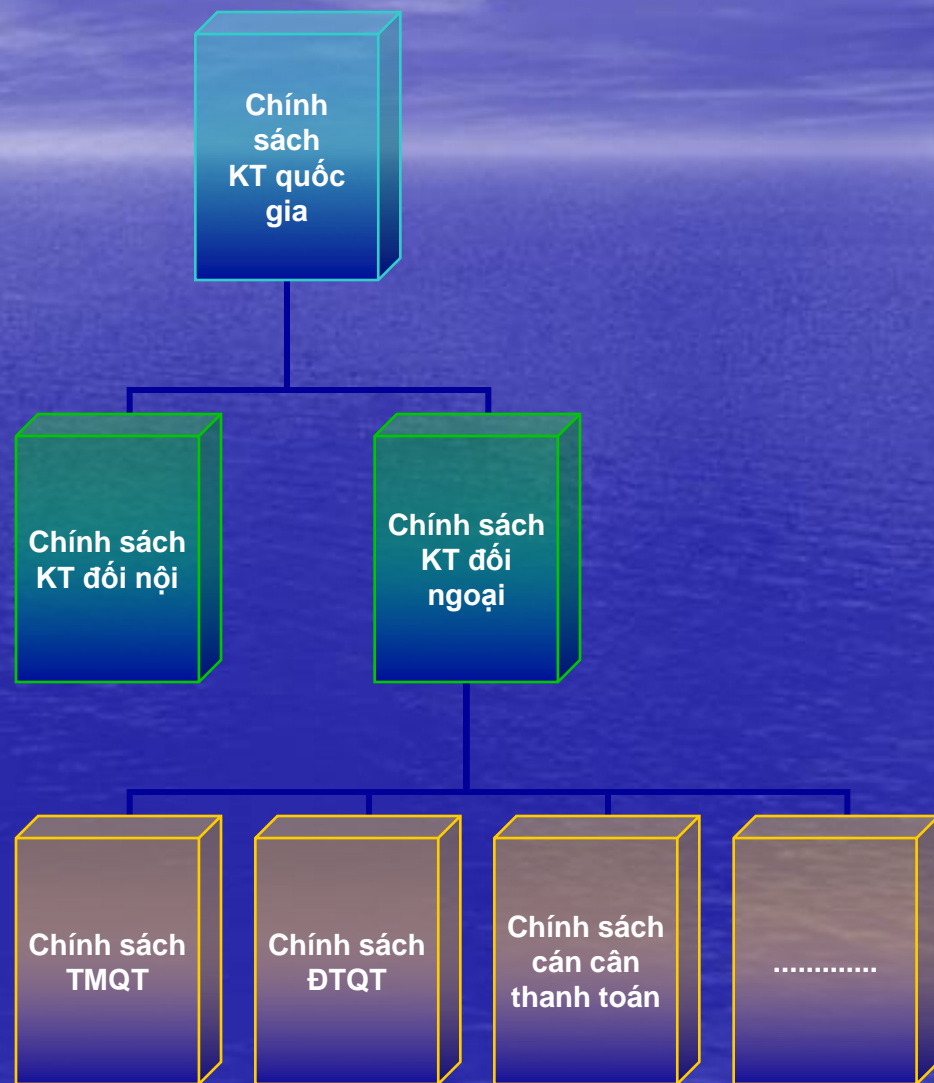
3.1. Vị trí của chính sách thương mại quốc tế

a. Khái niệm

b. Vị trí

- Là một bộ phận cấu thành quan trọng trong chính sách kinh tế của một quốc gia

- Là căn cứ pháp lý quốc tế để các chủ thể ở các nước tham gia hoạt động TMQT phải tuân thủ

Chương III (tiếp)

3.2. Các chính sách TMQT

a. Chính sách thương mại tự do

- Khái niệm
- Các loại chính sách thương mại tự do:
 - + Thương mại tự do hoàn toàn
 - + Thương mại tự do có giới hạn
- Nội dung của chính sách thương mại tự do:
 - + Về hàng hóa
 - + Về thị trường
 - + Nguyên tắc cơ bản điều chỉnh quan hệ

Chương III (tiếp)

~~- Tác động đối với nền kinh tế:~~

- + Tác động tích cực

- + Tác động tiêu cực

- Điều kiện thực hiện:

- + Điều kiện quốc tế:

Thị trường thế giới ổn định và chính phủ kí kết hiệp định thương mại

- + Điều kiện trong nước:

Mở cửa thị trường nội địa và năng lực cạnh tranh cao

Chương III (tiếp)

b. Chính sách thương mại bảo hộ

- Khái niệm
- Các loại chính sách thương mại bảo hộ:
 - + Thương mại bảo hộ hoàn toàn
 - + Thương mại bảo hộ có giới hạn
- Nội dung của chính sách thương mại bảo hộ:
 - + Về hàng hóa
 - + Về thị trường
 - + Nguyên tắc cơ bản điều chỉnh quan hệ

Chương III (tiếp)

- Tác động đối với nền kinh tế:

 - + Tác động tích cực

 - + Tác động tiêu cực

- Điều kiện thực hiện:

 - + Điều kiện quốc tế:

Thị trường thế giới biến động và quan hệ không thân thiện

 - + Điều kiện trong nước:

Năng lực cạnh tranh của nền kinh tế yếu

c. Vận dụng chính sách TMQT của các nước và Việt Nam?

Chương III (tiếp)

4. CÁC BIỆN PHÁP CƠ BẢN THỰC HIỆN TRONG THƯƠNG MẠI QUỐC TẾ

Mục đích thực hiện

- Phát triển TMQT
- Điều tiết TMQT
- Bảo hộ sản xuất trong nước

Chương III (tiếp)

4.1. Ký kết hiệp định thương mại

- Khái niệm HĐTM
- Phân loại HĐTM
- Nội dung cơ bản của HĐTM
 - + Cam kết dỡ bỏ các rào cản thương mại
 - + Thỏa thuận các nguyên tắc điều chỉnh
 - + Thống nhất cơ sở giải quyết tranh chấp, thời gian thực hiện
- Ý nghĩa ký kết HĐTM:

Là căn cứ pháp lý quốc tế cho hoạt động thương mại quốc tế

Chương III (tiếp)

4.2. Biện pháp thuế quan

a. Khái niệm và mục đích thực hiện

- Khái niệm

- ***Phân loại thuế quan***

- + Theo mục đích đánh thuế
- + Theo đối tượng đánh thuế
- + Theo phương pháp tính thuế
- + Theo mức thuế

- ***Biểu thuế quan***

Chương III (tiếp)

- Mục đích thực hiện:
 - + Điều tiết TMQT
 - + Bảo hộ sản xuất trong nước
 - + Nguồn thu của NSNN
 - + Phân biệt đối xử và gây áp lực với đối tác

Chương III (tiếp)

4.3. Các biện pháp tài chính - tiền tệ phi thuế quan

- Thực chất
- Mục đích thực hiện:
 - + Điều tiết TMQT
 - + Bảo hộ sản xuất trong nước
- Bao gồm:
 - + Đặt cọc nhập khẩu
 - + Thuế nội địa
 - + Cơ chế tỷ giá

Chương III (tiếp)

a. Đặt cọc nhập khẩu

- Khái niệm:

Tỉ lệ đặt cọc dựa trên mức độ bảo hộ

- Tính điều tiết:

Mức độ bảo hộ càng cao thì tỉ lệ đặt cọc càng lớn

b. Thuế nội địa

- Khái niệm

- Tính điều tiết:

Quy định các sắc thuế nội địa áp dụng với hàng hoá nhập khẩu

Chương III (tiếp)

c. Sử dụng cơ chế tỷ giá

- Thực chất:

Sử dụng các chính sách quản lý tài chính, tiền tệ

- Bao gồm:

+ Cơ chế quản lý ngoại tệ

+ Cơ chế quản lý nội tệ

Chương III (tiếp)

4.4. Các biện pháp hạn chế số lượng

- Thực chất:

Sử dụng các quy định hành chính, pháp lý

- Mục đích thực hiện:

Điều tiết TMQT và bảo hộ sản xuất trong nước

- Bao gồm:

- + Cấm xuất, nhập khẩu

- + Giấy phép

- + Hạn ngạch

Chương III (tiếp)

a. Cấm xuất, nhập khẩu

- Khái niệm
- Cách áp dụng:

Được sử dụng để bảo vệ an ninh kinh tế, chính trị, xã hội, bảo vệ động thực vật quý hiếm ... của quốc gia (theo quy định của WTO)

Chương III (tiếp)

b. Giấy phép xuất, nhập khẩu

- Khái niệm
- Phân loại: Có 2 loại
 - + Giấy phép chung
 - + Giấy phép riêng
- Cách áp dụng: Tùy vào đặc điểm kinh tế, yêu cầu quản lý, các nước quy định một số mặt hàng xuất, nhập khẩu phải có giấy phép.

Chương III (tiếp)

c. Hạn ngạch (quota)

- Khái niệm
- Phân loại: Có 2 loại
 - + Hạn ngạch xuất khẩu
 - + Hạn ngạch nhập khẩu
- Cách áp dụng:

Tùy vào đặc điểm kinh tế, yêu cầu quản lý, các nước quy định hạn ngạch đối với một số mặt hàng xuất, nhập khẩu

Chương III (tiếp)

4.5. Biện pháp mang tính kỹ thuật

a. Thực chất và mục đích thực hiện

- Thực chất:

Đưa ra các tiêu chuẩn với nhiều mặt

- Mục đích thực hiện:

- + Điều tiết TMQT

- + Bảo hộ sản xuất trong nước

- + Bảo vệ lợi ích quốc gia và lợi ích người tiêu dùng

Chương III (tiếp)

b. Các quy định tiêu chuẩn kỹ thuật

- Các quy định tiêu chuẩn quốc tế
- Các quy định tiêu chuẩn quốc gia
- Các quy định tiêu chuẩn chuyên ngành
- Các quy định tiêu chuẩn mang tính đặc thù

c. Cách áp dụng

Chương III (tiếp)

4.6 Các biện pháp bảo vệ thương mại tạm thời (CPM)

a. Trợ cấp xuất khẩu

- Trợ cấp xuất khẩu là gì? Là việc Chính phủ dành cho doanh nghiệp những lợi ích mà trong điều kiện bình thường doanh nghiệp không thể có
- Các loại trợ cấp:
 - + Trợ cấp đèn đỏ: là loại trợ cấp trực tiếp
 - + Trợ cấp đèn vàng: dễ bị khiếu kiện
 - + Trợ cấp đèn xanh: được phép áp dụng

Chương III (tiếp)

- Tính kinh tế của trợ cấp xuất khẩu :

+ Đối với nước xuất khẩu:

- . Tác động tích cực

- . Tác động tiêu cực

+ Đối với nước nhập khẩu:

- . Tác động tích cực

- . Tác động tiêu cực

Chương III (tiếp)

b. Chống bán phá giá hàng hoá

- Khái niệm: Theo Hiệp định Chống bán phá giá (ADP) thì: bán phá giá là giá xuất khẩu của sản phẩm đó thấp hơn giá của sản phẩm tương tự được tiêu dùng ở thị trường nội địa trong điều kiện buôn bán thông thường
- Các hình thức bán phá giá:
 - + Bán phá giá đầu vào
 - + Bán phá giá che giấu
 - + Bán phá giá thứ cấp

Chương III (tiếp)

- Tính kinh tế của bán phá giá:
Tương tự như trợ cấp xuất khẩu
- Biện pháp chống bán phá giá:
Áp dụng thuế chống bán phá giá

Chương III (tiếp)

5. Ngoại thương Việt Nam

5.1 Tình hình phát triển ngoại thương VN

a- Những mặt đạt được:

- Tốc độ xuất khẩu
- Cơ cấu hàng xuất khẩu
- Về thị trường
- Về cơ chế quản lý

b- Những mặt tồn tại:

- Giá trị kim ngạch xuất khẩu nhỏ
- Cơ cấu mặt hàng xuất-nhập khẩu chưa hợp lý
- Thị trường xuất-nhập khẩu
- Về cơ chế quản lý

Năm	KNXK (tỉ USD)	KNNK (tỉ USD)
2001	15,03	16,16
2002	16,71	19,73
2003	20,15	25,26
2004	26,51	31,95
2005	32,23	36,88
2006	39,6 (ước)	45 (ước)

Chương III (tiếp)

5.2 Những biện pháp phát triển NT Việt Nam

a- Giải pháp đẩy mạnh xuất khẩu

- Xây dựng hàng xuất khẩu chủ lực
- Chiến lược lựa chọn thị trường
- Đẩy mạnh gia công xuất khẩu
- Các chính sách quản lý của nhà nước

b- Giải pháp nâng cao hiệu quả nhập khẩu

- Chính cơ cấu mặt hàng
- Chính sách thị trường
- Các chính sách quản lý

Chương III (tiếp)

6- Kí kết hợp đồng ngoại thương và giải quyết tranh chấp HĐNT

6.1 Kí kết hợp đồng

- a- Công việc chuẩn bị
- b- Hình thức, nội dung, trình tự đàm phán kí kết
- c- Soạn thảo hợp đồng và kí kết hợp đồng

6.2 Giải quyết tranh chấp HĐNT

a/ Thế nào là tranh chấp HĐNT

b/ Các căn cứ để giải quyết tranh chấp HĐNT:

- Điều ước quốc tế về ngoại thương
- Luật quốc gia
- Tập quán thương mại quốc tế

c/ Trình tự thực hiện khiếu nại, tranh chấp HĐNT

